

Pogledi

Gledati druge, gledati Kristusa, prejemati pogled drugega ... Ta članek opisuje, kako zrenje — predvsem zrenje Boga — pomeni znati gledati, imeti čiste oči, ki naredijo življenje boljše.

6. Jul. 2012

Krščansko življenje je stalno iskanje Jezusa in hoja za njim v zavedanju, da kdor ga je videl, je videl Očeta[1]; pomeni pa tudi pustiti Njemu, da nas gleda. Gospod je ostal v svoji Cerkvi in pričakuje naš pogled. Pri evharistični liturgiji sta posvečena

kruh in vino povzdignjena, da bi Ga verniki gledali. Vsak dan se Ga trudimo poiskati v Najsvetejšem zakramentu, kjer je resnično prisoten **s svojim mesom in krvjo, s svojo dušo in božanskostjo**[2], ter na straneh evangelija, ki poročajo o njegovem bivanju med ljudmi.

Kakšen je bil veseli Jezusov pogled! Isti pogled, ki sije v očeh njegove Matere, ki ne more zadrževati veselja — “Magnificat anima mea Dominum!” — in njena duša slavi Gospoda, odkar ga nosi v sebi in ob sebi. O, Mati! Naj se tako kot ti veselimo, da smo z Njim in Ga imamo[3]. **BOŽJI POGLED** “Če iščemo izvor tega pogleda, se je treba vrniti k Prvi Mojzesovi knjigi, v trenutek, ko je Bog po stvarjenju človeka, moža in žene, videl, da je bilo zelo dobro. Ta prvi pogled Stvarnika se odseva v Kristusovem pogledu.”[4]

Utelešena Beseda nas gleda s človeškimi očmi in obličjem. V pogledu Jezusa Kristusa najdemo vir našega veselja, brezpogojno ljubezen, mir, ker vemo, da smo ljubljeni. Še več: v njegovih očeh vidimo pristno podobo nas samih, spoznavamo našo resnično istovetnost. Smo sad božje ljubezni, obstajamo zato, ker nas Bog ljubi, in namenjeno nam je, da ga bomo nekega dne gledali iz obličja v obličje in živeli njegovo življenje. Hoče nas napraviti za popolnoma njegove, do te mere, da smo eno v Sinu, kakor je Sin eno z Očetom.[5]

“Želim, da izkusite takšen pogled!” je dejal Janez Pavel II. leta 1985. *“Želim, da izkusite resnično dejstvo, da vas Kristus gleda z ljubeznijo! (...) Lahko tudi rečemo, da je v tem “ljubečem Kristusovem pogledu” na nek način povzeta in strnjena celotna vesela novica.”*[6]

Jezus gleda vsakega posebej in človeštvo v celoti; smilijo se mu množice, vendar nanje ne gleda kot na anonimno maso; od vsakogar pričakuje ljubezen, v ednini. Svoje oči upre v bogatega mladeniča, nemirnega spričo izročitve; v Petra, potem ko ga je zatajil; v ubogo in velikodušno starko, ki odda svojo miloščino v templju misleč, da je nihče ne vidi. Jezus namenja svoj pogled vsakomur izmed nas.

Kristusov pogled vabi k izročitvi, ker se On daje popolnoma in nas hoče imeti ob sebi; uči nas povzdigovati oči proti velikim stvarim, da bi bili prosti zemeljskih vezi: **Eno ti manjka: pojdi, prodaj, kar imaš, in daj ubogim, in imel boš zaklad v nebesih; nato pridi in hodi za menoj!**[7], reče bogatemu mladeniču.

Če si upamo gledati Odrešenika, bomo začutili bolečino zaradi naših

grehov in potrebo po spreobrnjenju, pokori in apostolatu. Ko se je Peter, potem ko ga je zatajil, srečal z Gospodovim pogledom, je spoznal, kaj je storil: **In šel je ven in se bridko zjokal.**[8] To kesanje se je kasneje spremenilo v drznost apostola, v odločnost, da ne bo več skrival imena Jezusa Kristusa, in v veselje, celo v težavah v apostolatu: **In apostoli so zapustili véliki zbor, veseli, da so bili vredni trpeti zasramovanje zaradi Imena.**[9]

Njegove oči vračajo mir in zaupanje, četudi se boječe obračamo k Njemu, tako kot tista bolna žena, ki se je hotela le dotakniti njegovega plašča: **Jezus pa se je obrnil, jo pogledal in dejal: “Bodi pogumna, hči, tvoja vera te je rešila.”** In žena je bila od tiste ure rešena.[10]

Moj Gospod in moj Bog, trdno verujem, da si tukaj, da me vidiš, da me slišiš. S temi besedami je sv.

Jožefmarija začenal svojo dnevno molitev. Pri molitvi je pomembno, da ga gledamo, in zavedanje, da nas on gleda. V nebesih ga bomo zrlí večno in brez senc; vendar ga tudi na zemlji lahko odkrijemo, v običajnem življenju: pri delu, doma, v drugih, zlasti v trpečih. Da bi spodbujali to jasnost, ponavljamo z vero pred tabernakljem: Trdno verujem, da me vedno vidiš. Kadar pa se čutimo slepe, nezmožne, da bi ga videli ob sebi, ga ponižno prosimo: *Ut videam!* Daj, da spregledam, Gospod!

POGLED SVETE MARIJE

“Premišljevanje o Kristusu ima v Mariji svoj neprekosljivi vzor. (...) Nihče se ni bolj kakor Marija s tolikšno vztrajnostjo predajal premišljevanju Kristusovega obličja. (...) Njen pogled, ki je bolj in bolj podoben strmenju češčenja, se od zdaj naprej ne bo nič več odmaknil od njega. Včasih bo to vprašujoči pogled,

kakor ob dogodku najdenja v templju: 'Otrok, zakaj si nama to storil?' (Lk 2,48). V vsakem primeru bo to prodorni pogled, sposoben v Jezusovi notranjosti zaznati njegova skrita občutja in zaslutiti njegove namere, kakor v Kani (prim. Jn 2,5). Drugikrat bo to pogled bolečin, zlasti pod križem, ko bo v nekem smislu to spet pogled 'porodnice', saj se Marija ne omejuje na to, da sodoživlja trpljenje in smrt edinorojenca, marveč v ljubljenem učencu (prim. Jn 19,26-27) sprejema novega sina. Na velikonočno jutro bo to v vstajenjskem veselju žareči pogled, in končno, na binkoštni dan po izlitju Svetega Duha (prim. Apd 1,14) razžarjeni pogled.”[11]

V življenju si sledijo veselje in žalost, upanje in razočaranje, radosti in grenkoba; Gospod pričakuje, da ga iščemo v vsaki zunanji in notranji okoliščini. Učimo se od Marije, kako naj ga gledamo s pogledom, ki je vprašujoč, boleč, goreč ali sijoč;

vedno pa poln zaupanja. Učimo se od nje in se poslužujemo tudi upodobitev Matere božje, ki spremljajo naše življenje. Navada, da iščemo in gledamo te podobe ter ljubezen, s katero to počnemo, je priprava na srečanje s Sinom, *blagoslovljenim sadom njenega telesa*. Iščimo Jezusovo obličje pod vodstvom njegove Matere: obličje otroka v Betlehemu, raztrgano obličje na Kalvariji in nato poveličano po vstajenju. To iskanje je v resnici iskanje božjega obličja, kar usmerja celotno življenje k srečanju z Jezusom.

“V premišljevanju tega obličja se odpiramo sprejemanju troedinega življenja vase, vedno novemu izkustvu Očetove ljubezni in okušanju veselja Svetega Duha. Tako se tudi za nas uresničuje beseda svetega Pavla: 'Mi vsi pa z odgrnjenim obrazom gledamo kakor v ogledalu Gospodovo slavo in se tako v isto podobo spreminjamo iz

sijaja v sijaj, kakor po Gospodovem Duhu” (2 Kor 3,18).[12] Kristjan ima navdušujoče poslanstvo, da odseva Kristusa, da bi pokazal pogled, ki ga Bog namenja vsakemu človeku, kot so to delali svetniki. Pri češčenju Gospoda v presveti evharistiji, na primer pri blagoslovu z Najsvetejšim, vidimo tistega, ki smo ga prebodli, prekritega s krvjo in ranami, ter odkrivamo skrivnost božje ljubezni, resnično božje obličje.[13]

POGLED NA BLIŽNJEGA

Pogled ni zgolj fizično dejanje; je človeško dejanje, ki izraža razpoloženje srca. Sv. Jožefmarija je ljudi spodbujal, naj na druge gledajo z zenicami, ki jih razširja ljubezen, kajti znati gledati pomeni znati ljubiti. Seveda obstajajo pogledi ljubezni in brezbržnosti; pogledi, ki kažejo odprtost in pripravljenost razumeti, sprejemati in služiti; ter posesivni pogledi, zaslepljeni od

sebičnosti. *Mi hočemo gledati s čistimi očmi, ki jih spodbuja Učiteljev nauk: blagor čistim v srcu, kajti Boga bodo gledali.*[14]

Poskušamo živeti kreposti zavedajoč se, da se moramo boriti za posvečevanje vseh vidikov našega življenja, tudi pogleda in ostalih čutov. Oči niso samo *okno*, skozi katero vidimo svet in skozi katero *vstopajo* podobe, temveč so kanal, preko katerega izražamo razpoloženja, skozi katerega *prihajajo* naše želje. Ljubezen, sočutje, čistost srca, uboštvo v duhu in pripravljenost služiti se razlivajo skozi oči.

Apostolsko prizadevanje se prične z odkrivanjem potreb drugih ljudi: nemoč, vezi, ki dušijo svobodo, zmedenost ... Postavili se bomo na mesto bližnjega, če smo pripravljeni mi sami postati bližnji[15]: pozabiti na druge manj plemenite interese,

pri ven iz vrtinca osebnih skrbi, da bi se kot dobri Samarijan ustavili, porabili nekaj časa in se zanimali za težave in skrbi drugih. Treba je dobro odpreti oči, da bi sprevideli in potešili duhovno pomanjkanje ljudi okoli nas.

Apostolska gorečnost kristjana vodi, da ne obrača hrbta pred problemi in potrebami vseh ljudi: apostolov pogled potrjuje vrednost vsakega človeka samega po sebi, ne pa glede na to, v kolikšni meri zadošča našim interesom. Moralna resnica, kot resnica o neponovljivi vrednosti osebe, narejene po božji podobi, je polna zahtev svobode.[16]

Na drugi strani pa nečista želja, hrepenenje po posesti ali bolestna radovednost, ki rastejo, če pogleda ne vzgajamo pozitivno, nazadnje zaslepijo srce. Pogled hranimo za Boga in za druge. Zavračamo podobe, ki nas oddaljujejo od Njega, ker

hranijo starega človeka, ki je žalostnega pogleda in sebičnega srca.

NAUČITI SE GLEDATI

Vzgoja pogleda je pomemben boj, ki vpliva na odprtost in kakovost našega notranjega sveta. Gre za odkrivanje Boga v vsem in za beg od tega, kar bi nas od Njega moglo oddaljiti.

Naučiti se gledati, torej, vaja v zrenju: če se navadimo gledati tisto, kar je najvišje in najlepše, se bo to, kar je nizko in umazano, pogledu upiralo. Kdor vztrajno zre Gospoda v evharistiji in na straneh evangelija, se ga nauči odkrivati tudi v drugih, v lepotah narave ali umetniških del. Bolj uživa v lepem in si pridobi občutljivost za zavračanje tega, kar povzroča kalnost.

Obenem pa, ker je življenje na tem svetu boj, smo vedno izpostavljeni temu, da se *vrnemo v blato*. Naučiti

se gledati pomeni tudi naučiti se ne gledati. *Ni primerno gledati tega, česar ni dopustno želeti.* [17]

Žalitve Boga se pojavljajo pred našimi očmi na različne načine: včasih se nam človeško gledano upirajo in zavračanje se nam porodi na iskren in naraven način, na primer, če smo soočeni z nasiljem; drugič pa zlo prevzame obliko skušnjave in si nadene privlačnost mesa, sebičnosti ali razkošja.

V vsakem primeru je mogoče obrambno držo spremeniti v konstruktivno preko odrešilne vrednosti zadoščevalnih dejanj. Zadoščevanje predpostavlja, da vidimo v teh rečeh žalitev Boga. Ne zgolj nekaj neprijetnega, kar nas moti; tudi ne samo skušnjava, ki jo zavračamo; temveč predvsem nekaj, kar žali Boga.

Ko Jezus pravi, da **kdor koli gleda žensko, da jo poželi, je v srcu že**

prešuštoval z njo[18], jasno pove, da nered v pogledu ne sestoji predvsem v slabi uporabi zunanjega čutila, marveč se nahaja na globlji ravni: tista želja kaže na zmotno dožemanje osebe, ki je človek ne gleda več kot spoštovanja vredno bitje, kot božjo hčer. Pogled, ki ga namenim drugemu, odloča o moji človeškosti.[19]

Če gledamo druge s čistimi očmi, s spoštovanjem, bomo v njih odkrili svoje lastno dostojanstvo božjih otrok, vedno se bomo počutili kot otroci Boga Očeta. Če pa se pogled skali, se popači tudi naša notranja podoba. *“Tako kot lahko drugega sprejemem ali pa zreduciram na stvar za uporabo ali za uničenje, tako moram sprejeti tudi posledice svojega načina gledanja, posledice, ki vplivajo name.”*[20] Pogled je odločilnega pomena; tako kot človek gleda, se čuti gledanega, kajti tako kot človek ljubi, se čuti ljubljenega.

* * *

Sv. Jožefmarija nas je učil povzdigovati srce h križem — z molitvenim vzklikom, s poljubom, s poklonom — ter vsaj s pogledom pozdravljati podobe Device Marije. Drobna dejanja, ki nam pomagajo živeti kontemplativno, v upanju, da bomo nekega dne gledali Boga iz obličja v obličje.

Vultum tuum, Domine, requiram (Ps 26, 8), iskal bom tvoje obličje, Gospod. Rad zaprem oči in pomislim, da bo prišel trenutek, kadar bo Bog hotel, ko Ga bom mogel videti, ne v zrcalu, nejasno ... ampak iz obličja v obličje (1 Kor 13, 12). Da, moja dušo žeja po Bogu, po živem Bogu. Kdaj bom prišel in se pojavil pred božjim obličjem (Ps 41, 3)?[21]

Te besede svetega Jožefmarija orisujejo globoko hrepenenje kristjana, ki hodi še v senci in z vsem

srcem hrepeni po jasnini božje luči,
ki je razlog njegovega upanja.

C. Ruiz / M. de Sandoval

[1] Prim. Jn 14, 7.

[2] Sv. Jožefmarija, Brazda, št. 684.

[3] Sv. Jožefmarija, Brazda, št. 95.

[4] Janez Pavel II., Pismo mladim v
mednarodnem letu mladine,
31.3.1985, št. 7.

[5] Prim. Jn 17, 21.

[6] Janez Pavel II., Pismo mladim v
mednarodnem letu mladine,
31.3.1985, št. 7.

[7] Mr 10, 21.

[8] Lk 22, 62.

[9] Apd 5, 41-42.

[10] Mt 9, 22.

[11] Janez Pavel II., apost. pismo
Rožni venec Device Marije,
16.10.2002, št. 10.

[12] Prav tam, št. 9.

[13] Prim. J. Ratzinger, Govor na
kongresu *Il volto nascosto e
trasfigurato di Cristo*, Rim,
20.10.2001.

[14] Sv. Jožefmarija, Božji prijatelji,
št. 175; Mt 5, 8.

[15] Prim. J. Ratzinger, L'Europa di
Benedetto nella crisi delle culture,
str. 84; prim. Lk 10, 29-37.

[16] Prim. prav tam, str. 81-82.

[17] Sv. Gregor Veliki, *Moralia*, 21, 2,
4.

[18] Mt 5, 28.

[19] Prim. J. Ratzinger, L'Europa di Benedetto nella crisi delle culture, str. 81-91.

[20] Prav tam, str. 86-87.

[21] Sv. Jožefmarija, Sveti rožni venec, Dodatek, IV. skrivnost svetlega dela.

pdf | document generated
automatically from [https://opusdei.org/
sl-si/article/pogledi/](https://opusdei.org/sl-si/article/pogledi/) (14. Apr. 2025)